

Lestips poëzie voor het voortgezet onderwijs

Deze vijf lesideeën zijn gemaakt met als uitgangspunt de gedichten van Hans Tentije. Een veelgebruikt thema in zijn gedichten is 'de tijd'. In deze lesideeën denk je na over het begrip 'tijd', maak je een gedicht op basis van zinnen van de klas, schrijf je een eigen gedicht over een herinnering en maak je een poëzieposter.

Over de dichter

Hans Tentije (Beverwijk, 1944) is een Nederlandse dichter en woont in Alkmaar (?). Hij heet eigenlijk Johann Krämer. In 1975 kwam zijn eerste poëziebundel 'Alles is er' uit. Hij schreef daarna nog heel veel andere dichtbundels. In 2017 kreeg hij de Constantijn Huygensprijs voor zijn complete oeuvre. Tentije schrijft veel gedichten die gaan over de onderwerpen tijd en licht. Veel van zijn gedichten gaan over de tijd die voorbijgaat en herinneringen aan vroeger.

Tip 1 Thema 'tijd' in gedichten

Stap 1 Vertel kort over Tentije.

Stap 2 Tentije schrijft veel gedichten over tijd. Hij schrijft vaak over de tijd die voorbijgaat en herinneringen aan vroeger. Ga in gesprek over het begrip 'tijd'. Wat is tijd? Hoe weet je dat tijd voorbijgaat? Kun je een voorbeeld geven? Gaat de tijd altijd even snel? Wanneer gaat de tijd snel en wanneer langzaam? Weet je alles nog van vroeger of vergeet je dingen? Wat herinner je je nog van vroeger en wat niet?

Lees het gedicht 'Hoe weet je dat de tijd bestaat?' van Bette Westera.

De tijd zit in de gaten in je broek.

De tijd zit in het hoofd van oude mensen.

De tijd zit in de schimmel op de koek.

De tijd zit in verwachtingen en wensen.

De tijd zit in een pasgeboren kalfje in de wei.

De tijd gaat om en door, maar nooit voorbij.

*De tijd zit in de smaak van oude kaas.
De tijd zit in ruïnes van kastelen.
De tijd zit in de baard van Sinterklaas.
De tijd zit in verlangen en vervelen.
De tijd zit in een brommer willen hebben, of een boot.
De tijd zit in het leven én de dood.*

*De tijd zit in een opgegraven bot.
De tijd zit in het boek dat jij gaat schrijven.
De tijd zit in de hemel en in god,
in ruzies en in rimpelige lijven.
De tijd zit op de zolder van een oude boerderij.
De tijd zit in de kip én in het ei.*

Bette Westera

uit *Was de aarde vroeger plat? Vragen die om versjes vragen* (2017)

Stap 3 Kijk naar de eerste zin van het gedicht 'Al met al' van Tentije.

*De seizoenen keren telkens terug, zei ze, maar wat gebeurt er
met de jaren?*

Denk samen na: Wat zou deze zin betekenen? Kijk daarna naar het antwoord van Tentije op deze vraag door het begin van het gedicht verder te lezen.

*hoe verder je ze achter je laat, des te moeilijker
blijken ze van elkaar
te onderscheiden, de tijd die rest,
is al aangebroken*

Praat samen over dit fragment. Wat bedoelt hij hiermee? Wat is steeds moeilijker van elkaar te onderscheiden? Klopt dat? Heb jij dit ook? Kun je een voorbeeld geven?

Stap 4 Maak een woordweb rondom het woord 'tijd'. Deze opdracht is ter voorbereiding op het schrijven van een eigen gedicht over herinneringen. Een gedicht schrijven kan moeilijk zijn en het woordweb kan je helpen om ideeën te krijgen. Een woordweb kan je helpen een goed gedicht te schrijven.

Schrijf het woord 'tijd' in het midden van een papier. Waar denk je aan bij het woord 'tijd'? Welke woorden of zinnen passen bij dit thema? Je mag er ook tekeningen bij maken of plaatjes erbij plakken. Schrijf, teken of plak alles om het woord 'tijd' heen.

Tip 2 Maak samen een groepsgedicht

Stap 1 Heb je een woordweb gemaakt bij het vorige idee? Pak hem er weer bij.

Stap 2 Schrijf allemaal één mooie zin op die te maken heeft met het thema 'tijd'. Schrijf alle zinnen op een A4.

Stap 3 Maak nu een gedicht met de zinnen van de groep. Kies een aantal zinnen en maken hiervan een gedicht. Welke zinnen passen goed bij elkaar? Wat is de mooiste volgorde van de zinnen? Zorg dat het een mooi geheel wordt.

Stap 4 Lees als laatste je gedicht voor. Is het gelukt om een mooi gedicht te maken van een aantal losse zinnen?

Tip 3 Schrijf zelf een gedicht

Stap 1 Heb je een woordweb gemaakt? Pak hem er weer bij.

Stap 2 Schrijf nu zelf een gedicht in het thema 'tijd'. Schrijf een gedicht over een herinnering aan vroeger. Denk over een paar vragen na voordat je aan het gedicht begint.

- Heb je een goede of slechte herinnering aan vroeger?
- Is de herinnering vaag of duidelijk?
- Wat is je gevoel bij deze herinnering?

Stap 3 Hopelijk heb je door het maken van een woordweb en bovenstaande vragen veel ideeën en inspiratie opgedaan voor een gedicht. Maak nu je eigen gedicht over een herinnering aan vroeger.

Stap 4 Is het gedicht klaar? Bedenk ten slotte een passende titel voor je gedicht.

Tip 4 Maak een poëzieposter

Stap 1 Kijk naar een aantal voorbeelden van poëzieposters (bijvoorbeeld van Plint). Als je op Google bij afbeeldingen zoekt naar 'poëzieposter', vind je veel voorbeelden.

Stap 2 Schrijf je gedicht op een A3 en maken er een illustratie bij. Je kunt bijvoorbeeld tekenen, verven, een collage maken enz.

Tip 5 Draag je gedicht voor

Stap 1 Praat eerst samen over de dingen die belangrijk zijn bij het voordragen van een gedicht.

Stap 2 Draag je gedicht voor aan elkaar. Je kunt het gedicht voordragen aan de hele groep. Of je kunt ook tijdens speeddates gedichten aan elkaar voorlezen.

Alkmaar Dichtstad is een initiatief van de [Bibliotheek Kennemerwaard](#).

Meer informatie: www.alkmaardichtstad.nl

